

Garantivillkor vid nybilsförsäljning

Förekomst och betydelse för eftermarknaden

Konkurrensverkets rapportserie 2010:1

Konkurrensverket mars 2010

Utredare: Owe Gärdin

ISSN-nr 1401-8438

E-print AB 2009

Foto: iStock

Förord

För flertalet konsumenter är bilen den dyraste ägodelen. Den kräver dessutom en regelbunden service och reparationer som också utgör en betydande kostnadspost i en normal hushållsbudget. Därför är det särskilt viktigt att konkurrensen fungerar på marknaderna för försäljning av bilar och för verkstadstjänster.

Konkurrensverket följer utvecklingen på dessa marknader och har tidigare i rapporten, *Konkurrens och bilverkstäder (2008:3)*, belyst förutsättningarna för konkurrens på eftermarknaden. Föreliggande rapport har gjorts mot bakgrund bland annat av de klagomål som Konkurrensverket har fått om att vissa garantier endast gäller när tillverkarnas auktoriserade verkstäder får utföra service på nya personbilar.

Kartläggningen visar att sådana krav förekommer, men att de inte har en sådan omfattning och utbredning att det i nuläget finns anledning att prioritera frågan ytterligare.

Stockholm i mars 2010

Dan Sjöblom
Generaldirektör

Innehåll

1	Bakgrund	6
2	Gruppundantaget för motorfordon	8
3	Enkät till generalagenter	9
4	Resultatet av kartläggningen	10
4.1	Inga garantier kopplade till krav på auktoriserad service.....	10
4.2	Vissa krav kopplade till utökade garantier.....	10
4.2.1	Hyundai Bilar AB	10
4.2.2	K. W. Bruun Autoimport AB (Peugeot)	11
4.2.3	Mercedes-Benz Sverige AB	12
4.2.4	Nissan Nordic Europe Oy	12
4.2.5	Opel Sverige AB.....	13
4.2.6	Renault Nordic AB	14
4.2.7	Toyota Sweden AB	14
4.2.8	Volvo Personbilar Sverige AB.....	15
4.3	Krav kopplade till nybilsgarantier	16
4.3.1	BMW Group Sverige AB.....	16
4.3.2	Kia Motors Sweden AB.....	16
4.3.3	Subaru Nordic AB	17
5	Rättsliga aspekter	18
5.1	Konkurrensrättsliga aspekter.....	18
5.1.1	Gruppundantaget för vertikala avtal inom motorfordonssektorn	18
5.1.2	Övrigt angående konkurrensrättsliga aspekter	19
5.2	Konsumenträttsliga aspekter	20
5.2.1	Nordiskt samarbete mellan konsumentmyndigheter	21

6	Sammanfattande kommentar	22
	Bilaga Generalagenter	24
	Summary	25

1 Bakgrund

Konkurrensverket ska verka för en effektiv konkurrens i privat och offentlig verksamhet till nytta för konsumenterna samt en effektiv offentlig upphandling till nytta för det allmänna och marknadens aktörer. Verket ska särskilt arbeta för att hindra allvarliga konkurrensbegränsningar inom områden med fåtalsdominans och svag konkurrens. Detta görs bl.a. genom tillämpning av konkurrenslagen (2008:579), KL, och dess bestämmelser om förbud mot samarbete mellan företag och mot missbruk av dominerande ställning. Vidare finns speciella former av bestämmelser, s.k. gruppundantag¹, i vilka det finns regler för vad som gäller för olika områden. I gruppundantagen specificeras vad ett avtal mellan företag får innehålla respektive inte får innehålla för att det ska vara tillåtet enligt KL.

Konkurrensverket får med jämna mellanrum klagomål eller förfrågningar som anknyter till konkurrenssituationen på eftermarknaden för bilar. En vanlig typ av klagomål gäller de förlängda eller utvidgade garantier som endast erbjuds till de bilägare som låter tillverkarnas auktoriserade verkstäder utföra service på bilarna. Enligt klagomålen inskränker i praktiken vissa tillverkare därmed sina kunders rätt att serva sina bilar hos andra, fristående verkstäder. Detta kan därmed påverka konkurrensen på marknaden för verkstadstjänster samt också marknaden för försäljning av reservdelar, där fristående tillverkare får svårare att konkurrera med leverantörer av s.k. originaldelar. Det finns dessutom en risk för att denna typ av förfaranden kan strida mot bestämmelserna i bilgruppundantaget.

¹ Ett av dessa gruppundantag är det som gäller för motorfordonsområdet, det s.k. bilgruppundantaget (Europeiska Kommissionens förordning (EG) nr 1400/2002).

Vissa leverantörer av personbilar erbjuder också s.k. fri service för vissa bilmodeller. Enligt klagomål till Konkurrensverket kan sådana erbjudanden skapa inlåsnings effekter på eftermarknaden, eftersom det bara är auktoriserade verkstäder som får utföra denna service.

Nämnda villkor för olika former av garantier m.m. kan eventuellt även strida mot bestämmelserna i KL. Mot denna bakgrund har Konkurrensverket funnit skäl att närmare kartlägga vilka erbjudanden avseende garantier och andra tjänster från leverantörer av nya personbilar som innefattar krav på att service utförs av verkstäder som har auktoriserats av leverantören.

2 Gruppundantaget för motorfordon

I den europeiska gemenskapens konkurrensrätt har det funnits flera förordningar om gruppundantag för motorfordon. Den nuvarande förordningen, Europeiska kommissionens förordning (EG) nr 1400/2002, gäller sedan 1 oktober 2002 och den tillämpas på vertikala avtal, om de avser villkoren för parternas inköp, försäljning eller återförsäljning av nya motorfordon, reservdelar för motorfordon eller reparations- och underhållstjänster för motorfordon. Sådana definieras som fordon med tre eller fler hjul vilket betyder att motorcyklar är undantagna.

Kommissionens förordning är införlivad i svensk rätt (SFS 2002:871) och den gäller sedan den 1 januari 2003.

Av gruppundantaget följer bl.a. att en konsument har rätt att lämna in sin bil till en oberoende reparatör för löpande service och underhåll under tillverkarens garantiperiod utan att rätten till garantin går förlorad. En förutsättning därvidlag är att arbetet utförs på ett fackmannamässigt sätt samt med användande av s.k. originalreservdelar eller reservdelar av motsvarande kvalitet. En allmän skyldighet för konsumenten att bara låta sin bil underhållas eller repareras av auktoriserade verkstäder under garantiperioden skulle hindra oberoende reparatörer från att konkurrera med dessa.

3 Enkät till generalagenter

En enkät skickades ut till tjugo² generalagenter för personbilar på den svenska marknaden. Företagen ombads i enkäten att besvara följande frågor.

- 1 Erbjuder ni någon form av garantier eller andra tjänster som är kopplade till krav på att service endast får utföras hos av er auktoriserade verkstäder?
- 2 Om ni har svarat Ja på fråga 1; redogör närmare för dessa garantier eller andra tjänster.

Konkurrensverket hämtade dessutom in uppgifter från företagens hemsidor om vilka garantier som där erbjuds köparna vid köp av nya bilar.

² Se bifogad förteckning. Det finns ytterligare aktörer på marknaden, men verket bedömer att svaren från dessa tjugo företag ger en i stort sett heltäckande bild av förhållandena på marknaden för försäljning av nya personbilar.

4 Resultatet av kartläggningen

4.1 Inga garantier kopplade till krav på auktoriserad service

Nio av generalagenterna³ har uppgett att de inte erbjuder några garantier eller andra tjänster som är kopplade till krav på att service endast får utföras hos av dem auktoriserade verkstäder. Övriga elva generalagenter erbjuder olika former av garantier eller tjänster med krav på service hos auktoriserade verkstäder. Dessa har nedan indelats i två grupper, dels de företag som endast har krav på auktoriserad service som är kopplade till utökade garantier eller andra tjänster utöver sina "ordinarie" nybilsgarantier, dels de företag som har krav på auktoriserad service direkt kopplade till sina nybilsgarantier.

4.2 Vissa krav kopplade till utökade garantier

4.2.1 Hyundai Bilar AB

För taxi- och körskolebilar gäller nybilsgarantin tre år eller 10 000 mil (det som först inträffar). Utöver nybilsgarantin ingår en förlängd drivlinegaranti upp till tre år eller 30 000 mil (det som först inträffar) under förutsättning att reparation, service/inspektion eller montering inte utförts av annan än av Hyundai auktoriserad verkstad från första registreringsdatum.

Enligt Hyundais hemsida www.hyundai.se ger företaget tre års nybilsgaranti med obegränsad körsträcka, upp till tolv års rostskyddsgaranti, nio års elektronikgaranti (max 15 000 mil), tre års

³ Citroën Sverige AB, Chrysler Sweden AB, Ford Motor Company AB, Honda Nordic AB, Italienska Bil AB (Fiat), Mazda Motor Sverige, SC Auto Sweden AB (Mitsubishi), Saab Automobile AB och Volkswagen Group Sverige AB (Volkswagen, Skoda, Audi, SEAT och Porsche).

lackskadegaranti, tre års vagnskadegaranti och tre års vägassistans. Några undantag finns: tolv års rostskyddsgaranti från modellår 2010 gäller ej modell H-1 och tre års vagnskadegaranti gäller ej H-1 Skåp.

4.2.2 K. W. Bruun Autoimport AB (Peugeot)

För bilar registrerade under perioden 2006-09-01 – 2008-12-31 fanns en tilläggsgaranti kallad Peugeot Motorgaranti. Den gällde upp till åtta år eller 15 000 mil (det som först inträffar). Kravet är att bilen ska ha genomgått sina två senaste servicetillfällen och ev. kamremsbyte helt enligt servicebokens rekommendationer hos en auktoriserad Peugeot-verkstad. Bilar som gått som transport-, taxi- eller budbilar omfattas inte av motorgarantin.

Enligt företagets hemsida www.peugeot.se ger Peugeot två års nybilsgaranti med vilken köparen får tillgång till Peugeot Assistance utan milbegränsning, tre års vagnskadegaranti, tolv års rostskyddsgaranti och tre års lackgaranti. Detta gäller för alla företagets personbilar.

Vidare erbjuder Peugeot en s.k. drivlinegaranti⁴ på motor och växellåda m.m. och fri assistans som gäller under fem år eller 15 000 mil på alla transportbilar registrerade i Sverige efter den 1 januari 2008. Denna garanti gäller inte om skadan på drivlinan åtgärdas av en icke-auktoriserad Peugeotverkstad.

Garantin gäller för skador som inträffar i Sverige samt i länder som är anslutna till gröna kortsystemet. Service ska utföras hos auktoriserad Peugeotverkstad från år tre för att garantin ska gälla. Drivlinegarantin gäller inte för ett antal uppräknade skador, t.ex. sådana som uppstår när bilen körs i tävlingar eller som beror på att reparation

⁴ Drivlinan är motorn, växellådan, styrdon, drivaxlar, drivknutar, kardanaxel, bakväxel/slutväxel och fördelningslåda, dvs. de komponenter, fram till men inte inklusive drivhjulen, som behövs för att driva bilen.

och service inte är fackmannamässigt utförd eller på att Peugeot originaldelar inte har använts. Den gäller inte heller för taxikörda bilar.

4.2.3 Mercedes-Benz Sverige AB

Förutom den tvååriga nybilsgarantin som inte har något krav på var föreskriven service utförs, så länge den är utförd enligt tillverkarens rekommendationer, finns tre former av utökade garantier och tjänster som delvis är kopplade till att föreskriven service utförs av auktoriserade verkstäder.

- En utvidgad rostskyddsgaranti (30-årig) erbjuds utan extra kostnad för kunden. Ägaren kan under vissa förutsättningar gå in och ur garantin.
- Mobilo långtidsmobilitetspaket (max 30 år). De första fyra åren erbjuds oberoende av var föreskriven service har skett. Fr.o.m. det femte året krävs dock att föreskriven service utförs av auktoriserade verkstäder. Paketet erbjuds utan extra kostnad.
- En tjänst (max fyra år) som medför extra tjänster (ett mobilitetslöfte för reparationer som tar längre tid än två timmar) vid eventuella reparationer på grund av nybilsgaranti, produktansvar eller goodwill. Efter de första två åren är det en förutsättning att service utförs av auktoriserade verkstäder. Tjänsten erbjuds utan extra kostnad.

4.2.4 Nissan Nordic Europe Oy

Utöver den garanti som gäller enligt lag erbjuder Nissan en treårig (alternativt 10 000 mil) garanti utan krav på service hos auktoriserad Nissan-verkstad. Reparationer av defekter vars kostnader ska täckas

av tillverkaren måste dock utföras hos auktoriserade Nissan-verkstäder. Utöver detta erbjuder Nissan ett s.k. Nissan 5* Trygghetspaket. Detta kan köpas av kunden efter att den ordinarie garantitiden har gått ut och är förenat med krav på att service utförs av auktoriserade Nissan-verkstäder under den tidsperiod som omfattas av trygghetspaketet.

Enligt Nissans hemsida www.nissan.se gäller följande garantier för deras personbilar, personbilsregistrerade transportbilar och lätta lastbilar.

Nybilsgarantin gäller tre år eller 10 000 mil, rostskyddsgarantin gäller sex eller tolv år (beroende på modell) och den förutsätter att bilen kontrolleras av auktoriserad Nissan-återförsäljare enligt varje bils kontrollplan. Lackgarantin gäller tre år och slutligen gäller vagnskadegarantin tre år med vissa undantag. Därutöver finns några garantier som endast gäller ett par av Nissans lastbilar.

4.2.5 Opel Sverige AB

Opels 12-åriga rostskyddsgaranti är beroende av att samtliga regelbundna inspektioner utförs av en s.k. Opel Service Partner i enlighet med service- och garantihäftet. Inget sägs i enkätsvaret om vad som gäller för Opels "ordinarie" nybilsgarantier.

Enligt Opels hemsida www.opel.se så ger företaget en heltäckande nybilsgaranti under två år oavsett körsträcka, inklusive ett års Opel Assistance. Bilägaren är garanterad reparation och byte av delar kostnadsfritt av en auktoriserad Opel-verkstad. Garantin omfattar dock inte normalt slitage. Den gäller inte om felet har orsakats av yttre mekanisk eller kemisk påverkan, felaktig hantering av bilen, reparation av tredje part, modifieringar som inte godkänts av Opel eller missade kontroller.

4.2.6 Renault Nordic AB

Renault ställer inte krav på att service-arbeten utförs av auktoriserade Renault-verkstäder, så länge dessa utförs på ett fackmannamässigt sätt.

Renault rekommenderar emellertid sina kunder att vända sig till auktoriserade Renault-verkstäder för sina s.k. tilläggsgarantier. Detta är dock inte ett krav, utan möjlighet finns att vända sig även till icke-auktoriserade verkstäder under förutsättning att arbetet är fackmannamässigt utfört. Bevisbördan för detta ligger i så fall hos kunden. Tilläggsgarantin, som frivilligt kan köpas av kunden, innefattar förutom en förlängd garanti utöver fabriksgaranti och garanti som omfattas av konsumentlagstiftningen en garanti för åtgärder och skydd om bilen fått driftsstopp under körning i Sverige eller inom Europa, s.k. Renault Assistans.

På Renaults hemsida www.renault.se beskrivs en personvagnsgaranti enligt vilken Renault Nordic AB inom tre år vid varje tillfälle som en skada uppstår betalar reparationskostnaden, med avdrag för självrisk, förutsatt att bilen är svenskregistrerad. Skador som omfattas av garantin är sådana som uppkommit genom yttre olyckshändelse eller skadegörelse av tredje man.

4.2.7 Toyota Sweden AB

Toyotas återförsäljare erbjuder en tjänst kallad "Driftsserviceavtal Taxi", avsedd för bilar i taxitrafik, som innebär att kunden får en fast månadskostnad för service under en period av tre år alternativt tills den maximala körsträckan 24 000, 30 000, 36 000 eller 42 000 mil uppnåtts. Driftsserviceavtalet förutsätter att den återförsäljare som är avtalspart och som erhåller den månatliga ersättningen utför servicen. Toyota Sweden AB är inte part i driftsserviceavtalen. Däremot tillhandahåller Toyota vissa komponenter (som utsätts för särskilt

slitage när bilen går i taxitrafik) utan kostnad för återförsäljarna samt ersätter dessa för arbetet med bytet.

Av Toyotas hemsida www.toyota.se framgår att företaget erbjuder nybilsgaranti om tre år eller 10 000 mil, vagnskadegaranti om tre år för personbilar, ytrost- och lackgaranti om tre år, rostskadegaranti om tolv eller sex år samt tre års vägassistans. Dessutom gäller en garanti om fem år eller 16 000 mil för hybridtekniken i modellen Prius.

4.2.8 Volvo Personbilar Sverige AB

För sin senaste modell, Volvo XC60, erbjuder Volvo konsumenten fyra års s.k. "fri service". Denna fria service är avhängig av att servicen i fråga utförs hos auktoriserad Volvo-verkstad. Erbjudandet kan dock väljas bort mot att konsumenten i stället begär en reduktion på bilpriset vid köpet.

Volvo erbjuder sina kunder att frivilligt och kostnadsfritt årsvis förlänga det ettåriga vägassistansprogrammet "Volvo Assistans" som längst till dess att bilen är sju år. Förutsättningen för detta är att den regelbundna servicen utförs hos auktoriserad Volvo-verkstad.

På Volvos hemsida www.volvocars.com redovisas att Volvo lämnar en tvåårig nybilsgaranti och en treårig vagnskadegaranti. Dessutom lämnar Volvo en garanti vid genomrostning av delar av kaross och bärande chassikomponenter som gäller under åtta år (tolv år för nya S40 och V50).

4.3 Krav kopplade till nybilsgarantier

4.3.1 BMW Group Sverige AB

Med fabriksnya bilar av märkena BMW och MINI följer ett garanti-paket som innehåller nybilsgaranti (två år), vagnskadegaranti (tre år), rostskyddsgaranti (tolv år), lackgaranti (tre år) och fri service (fem år för 7-serien och tre år för övriga modeller). Alla serviceåtgärder/reparationer som kunden kan komma att behöva under respektive garantitid tillhandahålls "kostnadsfritt" hos vilken auktoriserad återförsäljare/verkstad som helst inom hela EEU.

BMW säger sig inte kunna ta något som helst ansvar för åtgärder som vidtagits på icke-auktoriserade verkstäder. Kunden kan dock välja att lämna in sin bil på vilken verkstad som helst. BMW kan i så fall inte betala verkstaden för sådana tjänster eller garantera kvaliteten på utförandet gentemot slutkunden. Det står varje bilverkstad fritt att ansöka om auktorisation hos BMW, som tillämpar ett selektivt, kvalitativt system utan några kvantitativa restriktioner.

Av BMW:s hemsida, www.bmw.se, framgår bl.a. att BMW lämnar en tvåårig nybilsgaranti, en tolvårig rostskyddsgaranti och en treårig garanti för lackeringen. Garantierna gäller produktfel i hela Europa. Dessutom gäller en treårig vagnskadeförsäkring och en tvåårig garanti för Original BMW delar och tillbehör.

4.3.2 Kia Motors Sweden AB

Kia erbjuder en sjuårig nybilsgaranti. Det regelbundna underhållet som föreskrivs i serviceprogrammet och garantiarbeten som Kia bekostar ska utföras av auktoriserade verkstäder. Garantin påverkas inte av att sådana arbeten som ligger utanför garantin utförs av icke-auktoriserade verkstäder.

Om en kund i stället väljer att serva sin bil hos en icke-auktoriserad verkstad följer Kia konsumentköplagen, som medför en treårig reklamationsrätt. Kravet är likväl att bilen servas enligt Kias gällande serviceprogram.

Enligt Kias hemsida, www.kia.se, omfattar den sjuåriga garantin Kias samtliga modeller och gäller i högst 15 000 mil.

4.3.3 Subaru Nordic AB

Subaru erbjuder sina kunder ett tolvårigt rostskyddsprogram med garanti. För att garantin ska gälla krävs en kostnadsfri kontroll av fordonet minst en gång per år hos en auktoriserad Subaru-verkstad. Samtliga Subaru-verkstäder erbjuder sina kunder tre fria service-tillfällen för nya bilar som är kopplade till krav på service hos en auktoriserad verkstad. Om kunden väljer att i stället vända sig till fristående verkstäder påverkas inte garantiåtagandet så länge arbetet är utfört på ett fackmannamässigt sätt och i enlighet med tillverkarens krav.

Av Subarus hemsida www.subaru.se framgår att den fria servicen gäller tre år eller upp till 6 000 mil. Vidare erbjuder företaget nybils-garanti, elektronikgaranti, lackgaranti, vagnskadegaranti samt väg-assistans, samtliga under tre års tid. Av hemsidan framgår inte några undantag eller begränsningar av rätten att kunna utnyttja garantin.

5 Rättsliga aspekter

De två huvudsakliga frågorna, ur konkurrensrättslig synvinkel, är om garantivillkoren omfattas av gruppundantaget för motorfordonssektorn och om så inte är fallet huruvida de kan anses strida mot art 101 EUF respektive 2:1 KL.

5.1 Konkurrensrättsliga aspekter

5.1.1 Gruppundantaget för vertikala avtal inom motorfordonssektorn

Förbudet i artikel 101 EUF respektive 2:1 KL är inte tillämpligt på de avtal och beslut som omfattas av gruppundantaget för vertikala avtal och samordnade förfaranden inom motorfordonssektorn. Vertikala avtal inom fordonssektorn som av någon anledning inte omfattas av gruppundantaget presumeras inte vara olagliga men kan kräva en individuell prövning.⁵

Gruppundantaget är i huvudsak tillämpligt på avtal mellan två eller flera företag som är verksamma i olika led i produktions- och distributionskedjan och som avser villkor för parternas inköp, försäljning eller återförsäljning av nya motorfordon, reservdelar för motorfordon eller reparations- och underhållstjänster för motorfordon.

Särskilt om reparation och underhåll enligt gruppundantaget

Kommissionen har i sina kommentarer till gruppundantaget, vilka publiceras på Kommissionens hemsida, bl.a. anfört att en tillverkare

⁵ Tillkännagivande från kommissionen – Riktlinjer om begreppet påverkan på handeln i artiklarna 81 och 82 i fördraget, p. 62, EGT C 101/07, 27.4.2004, s. 81.

inte kan vägra att uppfylla en garanti under åberopande av att konsumenten låtit en oberoende reparatör utföra reparations- och underhållsarbeten på fordonet under garantitiden.⁶ Kommissionen anser att det skulle hindra sådana reparatörer från att konkurrera med det auktoriserade nätverket, särskilt i samband med utvidgade garantier⁷. Det framgår av detta att kommissionen anser att ett sådant beteende skulle begränsa konkurrensen på eftermarknaden. Ett av syftena med gruppundantaget är att skydda den effektiva konkurrensen på marknaden för reparations- och underhållstjänster och att förhindra utestängning av oberoende reparatörer.⁸ Sammantaget skulle det innebära att de grundläggande villkoren för gruppundantaget inte är uppfyllda vid en sådan vägran att uppfylla en garanti.

5.1.2 Övrigt angående konkurrensrättsliga aspekter

Det finns rättsligt stöd för att en fabriksgaranti som tillverkaren lämnar inte får vara utformad så att den hindrar konsumenten från att låta serva bilen hos en oberoende verkstad.⁹ Enligt författarna kan dock en garanti inskränkas till att gälla endast vid service hos auktoriserade verkstäder om garantin säljs till konsumenten och konsumenten fritt har kunnat bestämma om den vill ha garantin eller inte.

⁶ Förklarande broschyr för kommissionens förordning (EG) nr 1400/2002 av den 31 juli 2002 om tillämpningen av artikel 81.3 i fördraget på grupper av vertikala avtal och samordnade förfaranden inom motorfordonssektorn, sid. 47, fråga 37.

⁷ Vad som åsyftas med utvidgade garantier framgår inte av kommissionens dokument och det finns inte heller någon legal- eller annars vedertagen definition av begreppet.

⁸ Se bl.a. skäl 23 i ingressen till kommissionens förordning nr 1400/2002 om tillämpningen av artikel 81(3) i fördraget på grupper av avtal och samordnade förfaranden inom motorfordonssektorn, EGT L 203, 1.8.2002, s.32.

⁹ Faull & Nikpay, *The EC Competition Law*, 2007, sid. 1685f.

5.2 Konsumenträttsliga aspekter

De konsumenträttsliga aspekterna av de i ärendet aktuella garanti-villkoren kan prövas av Konsumentverket/KO, som därför har informerats om denna kartläggning.

Den civilrättsliga verkan av en garanti regleras i 21 § konsumentköplagen. Såsom det civilrättsliga konsumentskyddet avseende garantier är utformat framgår det att det finns ett underförstått och rättsligt bindande samband mellan tillverkare och återförsäljare då tillverkaren lämnar en garanti. Konsumenten kan nämligen åberopa samtliga felpåföljder enligt konsumentköplagen gentemot säljaren trots att det inte är säljaren som ursprungligen har gjort garantiutfästelsen.

Vid sidan av det civilrättsliga konsumentskyddet finns även ett marknadsrättsligt konsumentskydd i form av bl.a. lag (1994:1512) om avtalsvillkor i konsumentförhållanden (AVLK) enligt vilken näringsidkare kan förbjudas att använda vissa avtalsvillkor. Bedömningen av ett avtalsvilkors eventuella oskälighet görs enligt 3 § AVLK med hänsyn till pris och övriga omständigheter. Marknadsdomstolen får meddela ett förbud om förbudet är påkallat från allmän synpunkt eller annars ligger i konsumenternas eller konkurrenternas intresse. Även Konsumentombudsmannen kan utfärda förbud i ärenden som inte är av större vikt.

Marknadsdomstolen prövade i MD 1992:13¹⁰ om garantivillkoren för en förlängd nybilsgaranti som förutsatte att konsumenten utförde all service enligt servicehandboken hos auktoriserade märkesverkstäder skulle anses vara oskäligen. Marknadsdomstolen kom dock fram till att det ifrågasatta garantivillkoret inte rubbade balansen mellan parterna på ett sådant sätt att villkoret kunde anses oskäligt. Domstolen konstaterar i domen att varken dispositiva eller tvingande

¹⁰ Lagrum: 1 § lagen (1971:112) om avtalsvillkor i konkurrensförhållanden AVL 1

rättsregler ålägger en säljare att lämna garantier av något slag och att garantin försatte konsumenten i bättre ställning än vad som annars varit fallet eftersom säljaren har bevisbördan i fråga om felet. Den omständigheten att garantiåtagandet förutsatte ett visst handlings-sätt från konsumentens sida ansåg inte domstolen i sig som något säreget och inte heller utan vidare oskäligt. Domstolen ansåg inte heller att den utredning som presenterats gav vid handen att villko-ret kunde anses som särskilt betungande för konsumenten. Det ska påpekas att vid tidpunkten för rättsfallet hade AVLK en annan lydelse, bl.a. saknades den direkta hänvisningen till konkurrentin-tresset.

5.2.1 Nordiskt samarbete mellan konsumentmyndig-heter

De nordiska konsumentmyndigheterna och bilistorganisationerna upprättade år 2000 *Nordisk antirostkodex för personbilar 2000*, i vilken nordiska generalagenter och bilimportörer uppmanades att frivilligt tillämpa vissa föreslagna garantivillkor avseende s.k. rostskyddsga-rantier. Tanken var att generalagenterna skulle hänvisa till kodexen i sin marknadsföring och därmed indirekt införa en slags standardise-ring av villkoren för rostskyddsgarantier, som normalt hade en rela-tivt framträdande roll i den då aktuella marknadsföringen. Av punkten 5 i kodexen framgår det att en garantigivare ska kunna kräva att få inspektera fordonet högst var 24:e månad under garanti-perioden, att sådana inspektioner ska vara kostnadsfria för bilägaren och att det inte får ställas krav på att underhållsservice enligt servi-cebok genomförs samtidigt. Av punkten 6 framgår det att om skadat rostskydd förbättras på en icke-märkesverkstad i samband med reparation av skada på bilen ska garantin fortsätta att gälla även de reparerade delarna, under förutsättning att bilägaren lämnar in bilen för en extra besiktning hos garantigivaren.

6 Sammanfattande kommentar

Vad gäller nybilsgarantierna är det endast BMW, Kia och Subaru som ställer som krav att servicen ska utföras av auktoriserade verkstäder¹¹. För BMW och Subaru ingår dessutom kostnaden för servicen i bilens pris. Någon möjlighet att välja bort dessa erbjudanden mot t.ex. en reduktion av bilens pris finns vare sig för BMW, Kia eller Subaru. Därmed kan dessa tre generalagenters garantikrav riskera att vara oförenliga med gruppundantaget för motorfordon.

Ytterligare åtta generalagenter erbjuder olika former av utökade eller förlängda garantier eller andra tjänster som är förenade med krav på att kunderna anlitar auktoriserade verkstäder för service- och underhållsarbeten. Så länge dessa garantier frivilligt kan köpas av kunderna mot ett överenskommet pris torde de inte utgöra något konkurrensrättsligt problem. Att använda sig av olika former av utökade garantier som konkurrensmedel är i sig att betrakta som positivt från konkurrenssynpunkt.

Sammantaget visar kartläggningen att marknaden i allt väsentligt tycks fungera på ett från allmän konkurrenssynpunkt tillfredsställande sätt. Det finns samtidigt skäl att anta att vissa av generalagenternas krav på service hos av dem auktoriserade verkstäder inte skulle omfattas av gruppundantaget. Dessa fall skulle därmed kunna bli föremål för en konkurrensrättslig prövning. Problemet förefaller dock i dagsläget vara relativt begränsat och de aktuella företagen svarar tillsammans endast för en mindre del av totalmarknaden för nybilsförsäljning i Sverige. Konkurrensverket kommer fortsättningsvis att följa utvecklingen på denna marknad och det skulle kunna bli aktuellt med ett konkurrensrättsligt ingripande om konsumenternas möjlighet att fritt kunna välja verkstad för service begränsas på ett

¹¹ I Kias fall gäller dock tre års reklamationsrätt om bilen servas av icke-auktoriserade verkstäder i enlighet med Kias serviceprogram.

sätt som strider mot KL. Från konkurrenssynpunkt är det viktigt att en bilkund ges möjlighet att själv kunna välja om den vill ha några extra garantier eller tjänster och i så fall betala för dem eller, i de fall de ingår i nybilspriset, kunna välja bort dem och samtidigt erhålla en motsvarande prisreduktion i samband med bilköpet.

Bilaga Generalagenter

1. BMW Group Sverige AB
2. Citroën Sverige AB
3. Chrysler Sweden AB
4. Ford Motor Company AB
5. Honda Nordic AB
6. Hyundai Bilar AB
7. Italienska Bil AB
8. Kia Motors Sweden AB
9. K W Bruun Autoimport AB
10. Mazda Motor Sverige
11. Mercedes-Benz Sverige AB
12. Nissan Nordic Europe Oy
13. Opel Sverige AB
14. Renault Nordic AB
15. Saab Automobile AB
16. SC Auto Sweden AB
17. Subaru Nordic AB
18. Toyota Sweden AB
19. Volkswagen Group Sverige AB
20. Volvo Personbilar Sverige AB

Summary

The Swedish Competition Authority regularly receives complaints or inquiries about the competitive situation in the aftermarket for motor cars. A common type of complaint concerns the extended or widened guarantees that are only offered to car owners who let the manufacturers' authorized repair shops service their vehicles. These complainants argue that by offering such guarantees some manufacturers are in practice restricting their customers' right to have their cars serviced at other, independent repair shops. This in turn can affect competition both in the market for repair shop services and in the market for the sale of spare parts, where independent manufacturers may find it more difficult to compete with suppliers of 'original parts'. There is also a risk that procedures of this kind may conflict with the provisions of the block exemption for motor vehicles.

Some suppliers of private cars also offer what they call free car servicing for certain models. According to complaints received by the Competition Authority, such offers can create lock-in effects in the aftermarket, since only authorized repair shops are allowed to provide this service.

The terms and conditions laid down for various types of guarantees etc may possibly conflict with the provisions of the Competition Act. In light of this, the Competition Authority decided to examine which offers from suppliers of new private cars regarding guarantees and other services that include a requirement that servicing must be carried out by repair shops authorized by the supplier concerned. A questionnaire was sent out to the twenty most important general agents for private cars in the Swedish market.

The responses showed that only BMW, Kia and Subaru insist on their new cars being serviced by authorized repair shops for their

guarantees to apply. In the case of BMW and Subaru, the service costs are moreover included in the price of the car. Customers cannot opt out of these offers in exchange for, say, a reduction in the car's purchase price. Consequently, these three general agents' guarantee conditions risk coming into conflict with the block exemption for motor vehicles.

A further eight general agents offer various forms of extended or widened guarantees or other services that are conditional on the customer using authorized repair shops for service and maintenance work. As long as these guarantees can be voluntarily purchased by customers at an agreed price, they ought not to present a problem under the competition rules. From a competition viewpoint, using extended guarantees of various kinds as a competitive device is in itself a favourable type of approach.

In sum, the Competition Authority's review of the situation shows that in all essentials the market appears to be working satisfactorily from an overall competition viewpoint. There is, however, reason to suppose that some of the general agents' requirements concerning servicing provision by repair shops authorized by them may not be covered by the block exemption. Such cases might therefore be the subject of legal action under competition law. At the present time, however, the problem seems to be a fairly limited one, and the companies in question account for only a small part of the total market for new car sales in Sweden. The Competition Authority will continue to monitor developments in this market, and action under competition law may be called for should consumers' possibilities of freely choosing which repair shop is to service their car be restricted in a way that breaches the Competition Act. From a competitive viewpoint, it is important to ensure that car buyers are able both to choose for themselves whether they in fact want extra guarantees or services, and if so pay for them, or - in cases where such are included in the new car price - to reject them and in exchange be granted a corresponding price reduction when purchasing the car.